

NHÂN HOÁ

I – NHÂN HOÁ LÀ GÌ ?

1. Tìm phép nhân hoá trong khổ thơ sau :

Ông trời
Mặc áo giáp đen
Ra trận
Muôn nghìn cây mía
Múa gươm
Kiến
Hành quân
Đầy đường.

(Trần Đăng Khoa)

2. So với cách diễn đạt sau, cách miêu tả sự vật, hiện tượng ở khổ thơ trên hay hơn ở chỗ nào ?

- Bầu trời đầy mây đen.
- Muôn nghìn cây mía ngã nghiêng, lá bay phấp phới.
- Kiến bò đầy đường.

Ghi nhớ

Nhân hoá là gọi hoặc tả con vật, cây cối, đồ vật, ... bằng những từ ngữ vốn được dùng để gọi hoặc tả con người ; làm cho thế giới loài vật, cây cối, đồ vật, ... trở nên gần gũi với con người, biểu thị được những suy nghĩ, tình cảm của con người.

II – CÁC KIỂU NHÂN HOÁ

1. Trong các câu dưới đây, những sự vật nào được nhân hoá ?

a) Từ đó, **lão Miệng, bác Tai, cô Mắt, cậu Chân, cậu Tay** lại thân mật sống với nhau, mỗi người một việc, không ai tị ai cả.

(Chân, Tay, Tai, Mắt, Miệng)

b) **Gậy tre, chông tre** chống lại sắt thép của quân thù. **Tre xung phong** vào xe tăng, đại bác. **Tre giữ làng, giữ nước, giữ mái nhà tranh, giữ đồng lúa chín.**

(Thép Mới)

c) **Trâu ơi, ta bảo trâu này**
Trâu ra ngoài ruộng, trâu cày với ta.

(Ca dao)

2. Dựa vào các từ in đậm, cho biết mỗi sự vật trên được nhân hoá bằng cách nào.

Ghi nhớ

Có **ba kiểu nhân hoá** thường gặp là :

1. Dùng những từ vốn gọi người để gọi vật.
2. Dùng những từ vốn chỉ hoạt động, tính chất của người để chỉ hoạt động, tính chất của vật.
3. Trò chuyện, xưng hô với vật như đối với người.

III – LUYỆN TẬP

1. Hãy chỉ ra và nêu tác dụng của phép nhân hoá trong đoạn văn sau :

Bến cảng lúc nào cũng đông vui. Tàu mẹ, tàu con đậu đầy mặt nước. Xe anh, xe em tíu tít nhận hàng về và chở hàng ra. Tất cả đều bận rộn.

(Phong Thu)

2. Hãy so sánh cách diễn đạt trong đoạn văn trên với đoạn văn dưới đây :

Bến cảng lúc nào cũng rất nhiều tàu xe. Tàu lớn, tàu bé đậu đầy mặt nước. Xe to, xe nhỏ nhận hàng về và chở hàng ra. Tất cả đều hoạt động liên tục.

3. Hai cách viết dưới đây có gì khác nhau ? Nên chọn cách viết nào cho văn bản biểu cảm và chọn cách viết nào cho văn bản thuyết minh ?

– Cách 1 :

Trong họ hàng nhà chổi thì cô bé Chổi Rơm vào loại xinh xắn nhất. Cô có chiếc váy vàng óng, không ai đẹp bằng. Áo của cô cũng bằng rơm thóc nếp vàng tươi, được tết sẵn lại, cuốn từng vòng quanh người, trông cứ như áo len vậy.

(Vũ Duy Thông)

– Cách 2 :

Trong các loại chổi, chổi rơm vào loại đẹp nhất. Chổi được tết bằng rơm nếp vàng. Tay chổi được tết sẵn lại thành sợi và quấn quanh thành cuộn.

4. Hãy cho biết phép nhân hoá trong mỗi đoạn trích dưới đây được tạo ra bằng cách nào và tác dụng của nó như thế nào.

a) *Núi cao chi lắm núi ơi
Núi che mặt trời chẳng thấy người thương !*

(Ca dao)

b) *Nước đầy và nước mới thì cua cá cũng tập nập xuôi ngược, thế là bao nhiêu cò, sếu, vạc, cốc, le, sâm cầm, vịt trời, bồ nông, mòng, két ở các bãi sông xơ xác tận đâu cũng bay cả về vùng nước mới để kiếm mồi. Suốt ngày, họ cãi cọ om bốn góc đầm, có khi chỉ vì tranh một mồi tép, có những anh Cò gầy vêu vao ngày ngày bị bõm lội bùn tím cả chân mà vẫn héch mỏ, chẳng được miếng nào.*

(Tô Hoài)

c) *Dọc sông, những chòm cổ thụ dáng mãnh liệt đứng trầm ngâm lặng nhìn xuống nước. [...] Nước bị cản văng bọt tứ tung, thuyền vùng vằng cứ chực trụt xuống, quay đầu chạy về lại Hoà Phước.*

(Võ Quảng)

d) *Cả rừng xà nu hàng vạn cây không có cây nào không bị thương. Có những cây bị chặt đứt ngang nửa thân mình, đổ ào ào như một trận bão. Ở chỗ vết thương, nhựa ứa ra, tràn trề, thơm ngào ngạt, long lanh dưới nắng hè gay gắt, rồi dần dần bầm lại, đen và đặc quện lại thành từng cục máu lớn.*

(Nguyễn Trung Thành)

5. Hãy viết một đoạn văn miêu tả ngắn với nội dung tự chọn, trong đó có dùng phép nhân hoá.